

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФЛЯЦІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕБІГ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ УКРАЇНИ

ФЕДЧЕРОВА Єлізавета, здобувач вищої освіти

спеціальність D1 Облік і оподаткування

Миколаївський Національний аграрний університет

Анотація: розкрито поняття інфляції та її властивостей і різновид, охарактеризовано сучасну інфляцію в умовах воєнного стану України.

Ключові слова: інфляція, знецінення, економіка, кількісна теорія грошей, таргетування.

Інфляція – це процес стійкого і тривалого підвищення загального рівня цін у масштабах національної економіки, який характеризується довгостроковою перспективою [1]. Простими словами це можна назвати знеціненням грошей через зростання цін і з цього якраз випливає перша властивість інфляції – вона є стійким, а не тимчасовим явищем. Зростання цін охоплює більше частину товарів та послуг, а отже вона має широкий вплив на економіку. І остання, третя, не менш важлива характеристика інфляції її вплив на грошову масу та грошовий обіг (кількісна теорія грошей говорить про взаємозв'язок між обсягом грошей в обігу й обсягу товарів і послуг, адже якщо обсяг грошей зростає швидше, відбувається і зростання цін) [1].

Існує наступна формула, за якою можна розрахувати річний індекс інфляції I , де C_1 рівень цін у країні за попередній рік, а C_2 відповідно рівень цін у країні за даний рік [2].

$$I = \frac{C_2}{C_1},$$

Виділяють три види інфляції з урахуванням індексу та відсотків середнього зростання цін на рік.

Таблиця 1. Види інфляції

Вид інфляції	Середнє зростання цін на рік (у %)	Річний індекс інфляції
Помірна або ж повзуча	5-10%	1,1
Галопуюча	Від 10% ДО 50-100%	2
Гіперінфляція	Більше 50-100%	11

Джерело: узагальнено автором за інформацією [2,3]

Загалом помірна інфляція є допустимою та навіть корисною для економіки, бо сприяє активності власників грошей, ті ж у свою чергу змушені вкладати гроші у прибуткові заходи. Проте висока та занадто раптова інфляція дестабілізує розвиток виробництва та загалом економіку країни і вважається в такому випадку негативним явищем.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну 24.02.2022 дуже вплинуло на економіку країни та змусило високий скачок інфляції, що становила більше 26% на 2022 рік. Тоді НБУ (Національний Банк України) був змушений повернутися до режиму фіксації обмінного курсу з жорсткими валютними обмеженнями. Цей крок дозволив забезпечити мінімальну стійкість валютного ринку. В 2023 році ситуація трохи покращилася, адже інфляція знизилася до 5,1%. Тож після подолання цінового сплеску НБУ частково відновив засади ІТ (інфляційне таргетування).[5]

Інфляційне таргетування – монетарна політика, основна мета якої дотриматися певного низького рівня інфляції (таргету).

Якщо казати за 2024 рік, то інфляція зросла на 12% за рік. Основними причинами є тимчасові чинники, такі як нижчі врожаї в результаті чого відбулося подорожчання продуктів харчування; послаблення обмінного курсу гривні, зміни світових цін та ін.[5]

Як і будь-який процес, інфляція не зникає безслідно, адже вона також має певні наслідки для економіки країни. Основні з них:

- 1) перерозподіл доходів (основна суть якого в тому, що під час інфляції давати в борг не вигідно, але брати в борг навпаки).
- 2) збільшення податків (відбувається зростання відриву між номінальним і реальним доходом)
- 3) скорочення періоду обороту грошових коштів на кожному окремому об'єкті;
- 4) проінфляційний наслідок війни потреба збільшувати воєнні видатки [3,4].

Отже, інфляція дуже складний та багатогранний процес який залежно від умов і факторів може бути як позитивним, так і негативним явищем. Під час воєнного стану України це питання залишається дуже актуальним, адже 2022 рік

доволі сильно дестабілізував економіку країни і прийти до деінфляції буде важко.

Література:

1. Бугль Ю., & Добромська Н. (2024). ІНФЛЯЦІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ: ЕКОНОМІКО-СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ.
2. Горбаневич В.Л., & Іванюта П.В. (2021). ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ВИЗНАЧЕННЯ ІНФЛЯЦІЇ, ЇЇ ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ І ФІНАНСОВИЙ СТАН ВІТЧИЗНЯНОГО ПІДПРИЄМСТВА. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/economics/article/view/1216/1716>
3. Заволока Ю.М., Сідненко М.В., & Івко А.В. (2021). ІНФЛЯЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЯК НАСЛІДОК ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2021/7.pdf
4. Палехова В.А. (2022). ОСНОВНІ ЧИННИКИ КОВІДНОЇ ТА ВОЄННОЇ ІНФЛЯЦІЇ. Чорноморський національний університет імені Петра Могили. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-38-12>
5. Національний Банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/monetary/about/targets/target-k>

Abstract: *this work thematically reveals the concept of inflation and its properties and varieties, characterizes modern inflation in the conditions of martial law in Ukraine.*

Keywords: *inflation, devaluation, economics, quantity theory of money, targeting.*

***Науковий керівник – ДОВГАЛЬ Олена
д-р екон. наук, завідувач кафедри українознавства та суспільних наук,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***